

Právo je normativní systém vytvořený společností, který stanoví pravidla soužití subjektů této společnosti. Bohužel žádnému z právních systémů se doposud nepodařilo zajistit, aby se jednotlivé subjekty chovaly pouze v souladu s jeho normami. Proto ve všech právních systémech nalezneme též institut právní odpovědnosti, který pamatuje právě na případy, kdy k porušení právních norem dojde.

Odpovědnost za škodu, která je považována za generální odpovědnost celého soukromého práva, neboť její úpravu nalezneme ve všech jeho právních odvětvích, je jedním z několika typů právní odpovědnosti.

Cílem této práce ale není objasnit celou problematiku odpovědnosti za škodu, není v ní uvedeno zejména vymezení způsobu a rozsahu náhrady škody, měla by však podat odpověď na otázku, jaké podmínky musí být splněny, aby mohla nastat odpovědnost za škodu dle obchodního zákoníku.

Práce je rozdělena do šesti kapitol, z nichž první dvě jsou obecnějšího charakteru a snaží se čtenáři přiblížit termíny, jejichž znalost přispěje k lepšímu pochopení samotných podmínek vzniku odpovědnosti za škodu. První kapitola vymezuje obecné pojmy, zejména právní odpovědnost a škodu. Upozorňuje na to, že vedle odpovědnost právní existují i jiné druhy odpovědnosti jako např. morální či politická. Stručně charakterizuje odpovědnost založenou na principu objektivním a subjektivním a pozornost věnuje též dvěma základním typům škody – škodě skutečné a ušlému zisku. Kapitola druhá je už poněkud konkrétnější. Zaměřuje se na odpovědnost za škodu v našem právním řádu, funkcím, které plní, a principu prevence.

Těžiště práce je obsaženo v kapitole třetí, která je věnována rozboru jednotlivých podmínek vzniku odpovědnosti za škodu, včetně jejich prokazování, obsažených v ustanoveních § 373 až 386 obchodního zákoníku. Je rozdělena do pěti částí, z nichž každá uvádí právě jednu podmínku vzniku odpovědnosti za škodu. Nejobsáhlejší je část pátá, která vymezuje okolnosti vylučující protiprávnost, jejichž existence může v konkrétním případě i přes splnění všech ostatních podmínek odpovědnost subjektu vyloučit.

Obchodní zákoník pamatuje též na případy, kdy ke vzniku škody dojde v důsledku působení několika subjektů. Úpravě těchto situací je věnována čtvrtá kapitola, která se snaží vymezit jakým způsobem bude odpovědnost za škodu mezi jednotlivé subjekty rozdělena, stanovit kdy bude zcela vyloučena a uvést zda musí být podmínky odpovědnosti za škodu splněny u všech těchto subjektů.

Vedle obecné úpravy odpovědnosti za škodu obsahuje obchodní zákoník též úpravu zvláštní. Tato zvláštní úprava zpravidla vymezuje některou z podmínek vzniku odpovědnosti za škodu odlišně, nežli je tato podmínka vymezena úpravou obecnou. Dle mého názoru nejpodstatnější zvláštní úpravy podmínek vzniku odpovědnosti za škodu uvádí kapitola pátá.

Poslední šestá kapitola je věnována porovnání dvou nejvýznamnějších soukromoprávních úprav odpovědnosti za škodu, tedy úpravě obchodněprávní a občanskoprávní. Upozorňuje na rozdílnou strukturu obou úprav a porovnává také jednotlivé podmínky nutné pro vznik odpovědnosti.

Při zpracování této práce jsem vycházela jak z odborné literatury mapující celou oblast úpravy odpovědnosti za škodu, tak i ze soudní praxe, přičemž z obojího jsem se snažila vybrat to nejpodstatnější